

Invasieve mieren zijn geen geschikte huisdieren

Jinze Noordijk (EIS Kenniscentrum Insecten) & Jitte Groothuis (Kennis- en Adviescentrum Dierplagen)

De vestiging van exotische mierensoorten neemt toe in Nederland. Er zijn geen bewijzen dat het ontsnappen of loslaten van mieren die als huisdier worden gehouden hier op dit moment een rol in speelt, maar dat er steeds meer (potentieel) invasieve soorten gehouden worden is zeker.

Mieren als huisdieren

In 2004 signaleerde professor Alfred Buschinger dat de handel in exotische mieren als huisdier in Europa almaar toeneemt, met risico's op het aanslaan van plaagsoorten en invasievelingen en de overdracht van ziektes naar inheemse mieren. Ook in Nederland is duidelijk dat de interesse in en het aanbod aan exotische mieren als huisdier een flinke vlucht heeft genomen. Er is sinds kort een half dozijn internetwinkels in ons land in de verkoop van deze dieren gespecialiseerd en natuurlijk zijn nu ook (of vóóral) internationale bestellingen veel gemakkelijker te plaatsen. Zo wordt er veel gehandeld via groepen op bijvoorbeeld Facebook, WhatsApp en Discord. Gezien de toenemende problematiek met exotische mieren, zijn waarschuwingen op zijn plaats.

Er zijn allerlei soorten mieren uit allerlei continenten te koop. Bij een toenemende aandacht ontstaan ook behoeftes om steeds weer nieuwe soorten te houden; het aanbod neemt dan ook toe. Er is een deel van de liefhebbers dat specifiek kiest voor stoere soorten: mieren die slecht bekend staan, groot of 'gevaarlijk' zijn of zich massaal uitbreiden. Een aangeschaft huisdier kan dus ook zomaar een potentieel invasieve of overlastgevende soort zijn.

Invasieve mieren hebben vaak enkele overeenkomstige eigenschappen: ze hebben vele koninginnen per kolonie, zijn weinig kieskeurig qua leefgebied, komen vaak in de nabijheid van de mens voor en maken zogenaamde clusternesten, wat betekent dat elke ruimte rondom de kolonie gebruikt kan worden als nest. En laten dit nu net eigenschappen zijn, die een mierensoort tot een gemakkelijk te houden huisdier maken...

Aanbod

Een bescheiden rondgang op het internet leverde een lijst van grofweg 580 (!) mierensoorten op die als koningin of kolonie te koop worden aangeboden. Hieronder bevinden zich ook potentieel invasieve soorten en andere mieren die zich in Nederland kunnen vestigen. Voorbeelden zijn: langsprietmieren (*Nylanderia*-soorten), dikkoppen (*Pheidole*-soorten), het spookdraagatje (*Tapinoma melanocephalum*), schorpioenmieren (*Crematogaster*-soorten), zaadmieren (*Tetramorium*-soorten) en de hazewindmier ('yellow crazy ant', *Anoplolepis gracilipes*).

Spookdraagatje (*Tapinoma melanocephalum*).
(Foto: Jitte Groothuis)

Rode schorpioenmier (*Crematogaster scutellaris*).
(Foto: Jitte Groothuis)

Een dikkop-soort (*Pheidole*). (Foto: Jitte Groothuis)

Hieronder vallen bekende exoten die zich al in Nederland gevestigd hebben, zoals spookdraaigatje en ribbelzaadmier (*Tetramorium bicarinatum*) in gebouwen en rode schorpioenmieren (*Crematogaster scutellaris*) ook buiten gebouwen. Verontrustend is de verkoop van enkele notoir invasieve exoten. Rode en tropische brandmieren (*Solenopsis invicta* en *S. geminata*) zijn wereldwijd, in wat warmere streken dan Nederland, gevreesde invasievelingen, die door hun steken ook medische gevolgen kunnen hebben. Van mediterrane draaigatjes (*Tapinoma nigerrimum*-complex) zijn inmiddels vele gevestigde kolonies bekend in Nederland. De vele koninginnen en hun nageslacht zorgen voor behoorlijk wat overlast in woonwijken. Zowel de mieren als de bestrijding ervan, hebben een grote impact op het milieu. Verschillende (buitenlandse) webwinkels verkopen mediterrane draaigatjes en één Nederlandse webwinkel raadt deze soort zelfs aan voor beginners! Enkele zeer hardnekkige exoten zoals de plaagmier (*Lasius neglectus*) en Argentijnse mier (*Linepithema humile*) zijn (gelukkig) niet aangetroffen bij onze rondgang, al lijkt het haast afwachten tot een entrepreneur dit gat in de markt weet te dichten...

De namen bij de diertjes die te koop staan aangeboden, moeten overigens met een flinke korrel zout genomen worden. De determinatie van mieren is – met name bij tropische soorten, maar ook bij heel veel Europese soorten – in de meeste gevallen specialistenwerk. Heel vaak is dus ook niet duidelijk welke mierensoort als huisdier wordt aangeschaft.

Tot slot

Mierenoverlast in gebouwen of in de natuur is geen pretje. Vaak zijn de kolonies nauwelijks weg te krijgen en zijn de effecten op de omgeving groot. Van enkele soorten is de verwachting dat de overlast – na nog een periode van voortgaande klimaatverandering – tot serieuze landelijke problemen en dus maatschappelijke kosten gaat leiden. Een toenemende aanwezigheid van exotische mieren als huisdier, is een extra bron voor deze problematiek. Dus, invasieve mieren als huisdieren: doe het niet! Voor de overheid is aan te raden om na te denken over opname van insecten en andere ongewervelden op de 'huis- en hobbydierenlijst' (vroegere positieflijst), zodat ook wettelijk wordt geregeld voor welke soorten het niet wenselijk is dat ze gehouden worden.

Verder lezen

Buschinger, A., 2004. International pet ant trade, increasing risk and danger in Europe. *Aliens* 19–20: 24–29. Zie voor meer informatie over effecten en risico's de nummers 1, 7 en 17 van Kijk op Exoten.